

2. Башляр Г. Избранное: Поэтика пространства; пер. с франц. / Г. Башляр. – М.: Российская политическая энциклопедия, 2004.
3. Гриценко Є. Інтерв'ю. Сергій Жадан: "Поетичними є всі характери, варто лише спробувати їх відчуті та зрозуміти" / Є. Гриценко. – URL: http://interviewer.com.ua/culture/serhiy_zhadan/ (дата звернення: 17.08.2018).
4. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодернізм / Т. Гундорова. – К.: Критика, 2013.
5. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми: есеї / Т. Гундорова. – К.: Грані-Т, 2012.
6. Демченко А. Поетика триади "дім – не-дім – антидім" у збірці Сергія Жадана "Життя Марії" / А. Демченко // Сучасні літературознавчі студії. Феномен дому в літературознавчій перспективі: зб. наук. праць. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2016. – Вип. 13. – С. 207–216.
7. Дубровська А. Опозиція "Дім"/ "Антидім" у романі В. Винниченка "Хочу!" // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. – 2010. – № 4 (191). – С. 135–143.
8. Жадан С. Інтернат / С. Жадан. – Чернівці: Меридіан Чернівці, 2017.
9. Кочерга С. Архетипні мотиви дому і бездомів'я в творчості Лесі Українки // Studia Methodologica / С. Кочерга; упоряд. І. Папуша. – Тернопіль: ТНПУ, 2008. – Вип. 25. – С. 115–120.
10. Лотман Ю. Семиосфера: Культура і взрив. Внутрі мислящих миров. Статті. Исследования. Заметки / Ю. Лотман. – СПб.: Иск-во СПб., 2000.
11. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. – К.: Либідь, 1999.
12. Поліщук Я. Гібридна топографія. місця й не-місця в сучасній українській літературі / Я. Поліщук. – Чернівці: Книги – XXI, 2018.
13. Скопина М. Феномен "места" і "не-места" в постіндустріальному городі / М. Скопина // Вестник МГСУ. – 2013. – № 1. – С. 66–71. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/fenomen-mesta-i-ne-mesta-v-postindustrialnom-gorode-1> (дата звернення: 2.09.2018).
14. Элиаде М. Космос и история. Избр. работы / М. Элиаде. – М.: Прогресс, 1987.
15. Augé: M. Nie-miejsce. Wprowadzenie do antropologii hipemowoczesności. Tłum. R. Chymkowski. Przedm. W. J. Burszta. – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2010.

References

1. Assman A. Prostory spohadu. Formy transformatsii kulturnoi pamiaty / per. z nim. K. Dmytrenko, L. Doronicheva, O. Yudin. Kyiv: Nika-Tsentr, 2012. 440 s.
2. Bashlyar G. Izbrannoe: Poetika prostranstva / per. s frants. Moskva: Rossiyskaya politicheskaya entsiklopediya, 2004. 376 s.
3. Hrytsenko Ye. Interviu. Serhii Zhadan: "Poetychnymy ye vsi kharaktery, varto lyshe sprobuvaty yikh vidchuty ta zrozumity". URL: http://interviewer.com.ua/culture/serhiy_zhadan/ (data zvernennia: 17.08.2018).
4. Hundorova T. Pisljachornobyilska biblioteka. Ukrainyski literaturnyi postmodernizm. Kyiv: Krytyka, 2013. 344 s.
5. Hundorova T. Tranzytyna kultura. Symptomy postkolonialnoi travmy: esei. Kyiv: Hrani-T, 2012. 548 s.
6. Demchenko A. Poetyka triady "dim – ne-dim – antydim" u zbirtsi Serhii Zhadana "Zhyttia Marii" // Suchasni literaturoznavchi studii. Fenomen domu v literaturoznavchii perspektyvi: zbirnyk naukovykh prats / hol. red. N. O. Vysotska. Kyiv: Vyd. tsentr KNLU, 2016. Vyp. 13. S. 207–216.
7. Dubrovska A. Opozytsiia "Dim"/ "Antydim" u romani V. Vynnychenka "Khochu!" // Visnyk Luhanskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. № 4 (191), 2010. S. 135–143.
8. Zhadan S. Internat. Chernivtsi: Merydian Chernovits, 2017. 336 s.
9. Kocherha C. Arkhetypni motyvy domu i bezdomiv'ia v tvorchosti Lesi Ukrainky // Studia Methodologica / uporiad. I. Papusha. Ternopil: TNPU, 2008. Vyp. 25. S. 115–120.
10. Lotman Yu. Semyosfera: Kultura i vzryv. Vnutri mysliazhchykh myrov. Staty. Yssledovanyia. Zametky. Sankt-Peterburh: Ysk-vo SPb., 2000. 704 s.
11. Pavlychko S. Dyskurs modernizmu v ukrainii literaturi. Kyiv: Lybid, 1999. 447 s.
12. Polishchuk Ya. Hibrydna topohrafiia. mistsia y ne-mistia v suchasni ukrainii literaturi. Chernivtsi: Knyhy – KhKhL, 2018. 272 s.
13. Skopina M. Fenomen "mesta" i "ne-mesta" v postindustrialnom gorode // Vestnik MGSU. 2013. # 1. S. 66–71. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/fenomen-mesta-i-ne-mesta-v-postindustrialnom-gorode-1> (data zvernennya: 2.09.2018/)
14. Eliade M. Kosmos i istoriya. Izbr. raboty. Moskva: Progress, 1987. 311 s.
15. Augé: M. Nie-miejsce. Wprowadzenie do antropologii hipemowoczesności. Tłum. R. Chymkowski. Przedm. W. J. Burszta. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2010. ss. 86.

Надійшла до редколегії 12.09.18

U. Fedoriv, PhD
Lviv Ivan Franko National University, Lviv

THE TOPOS OF THE LOST HOME IN SERHII ZHADAN'S NOVEL "INTERNAT"

The article analyzes the image of the Lost Home in novel "Internat" by Serhii Zhadan. It is emphasized that Home is one of the dominant images in the writer's creative work, which is realized on various text levels. Chains of symbols are concentrated around it, and well-composed ranks of associations line up around it.

The article draws attention to the fact that the motif of homelessness characteristics of S. Zhadan's creativity is interpreted as a painful but extremely necessary stage in the formation of heroes. Attention is drawn to the fact that the author uses the traditional motif of the road, appealing to the topic of farewell to his home and the possible (non) returning (to) the Home. Serhii Zhadan focuses on the problem of irrationality and "disorientation on the ground", a double trauma to the totalitarian past and militaristic today. The important aspect in this case is the shaping of new vision of mental home in the society's consciousness which is still in the permanent process of rebuilding its national identity and cultural memory.

Home acts as a spatial metaphor for family memory. Interpreting the Home as a philosophical and ontological constant, the author addresses the problem of internal homelessness, existential orphanhood and conscious spiritual separation from the native land.

It is indicated that the traumatic events in the novel are referred through the topos of the non-Home. In this context, it is important to analyze such loci in the novel as a boarding school, a train station, a motel, a checkpoint, and so on.

Keywords: topos, Lost Home, non-Home, motif of the road, non-place.

УДК 8.161.2' "14/15"

О. Щелкунова, асп.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ УКРАЇНСЬКОЇ РЕНЕСАНСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Досліджено специфіку української літератури доби Ренесансу (кінець XV–XVI ст.), її інтегрованість у культурно-літературний дискурс тогочасної Європи. На прикладах творчості Станіслава Орхівського, Себастьяна Кленовича, Павла Русина проаналізовано безпосередні й опосередковані впливи національної та європейської традиції на тогочасну українську літературу.

Ключові слова: Ренесанс, європеїзм, європейський контекст, національні літератури, Станіслав Орхівський, Себастьян Кленович, Павло Русин, гуманізм, релігійність.

Доба Відродження (Ренесансу) (кінець XV–XVI ст.) – складний і суперечливий період в історії української літератури, адже період пробудження культури й літератури збігався з добою відсутності власної держави. Це супроводжувалося складною політичною ситуацією, територіальною роздробленістю й особливостями історичного розвитку. Відсутність політичної незалежності України, входження її земель до складу різних країн

визначало суттєві зміни української культурно-літературної парадигми. Усе це детермінувало різні наукові тлумачення доби українського літературного Ренесансу. Проте саме цей період був часом інтенсивних зв'язків української літератури з іншими культурними просторами. Це були часи активного формування європеїзму української літератури, який розуміємо як творення спільних норм і цінностей, які виходять за

межі національно-етнічної й державної ідентичності. В. Литвинов правомірно наголошує, що в цей час "починається якісно новий етап розвитку духовної культури на Україні. Він визначається становленням нової ментальності, нових національних і культурних традицій, що виникають на ґрунті формування східнослов'янських версій реформаційної ідеології та ренесансно-гуманістичного світогляду. Ці два напрями розвитку тогочасної вітчизняної думки викристалізуються у складному процесі еволюції традиційних форм духовності, створених давньоруською книжністю, і їхнього синтезу із зовні запозиченими формами мислення, що трансформуються під дією "семантичного поля" української культури" [5, с. 21].

Мета нашої статті – дослідити особливості європейського української літератури доби Відродження та її європейські контакти.

Актуальність роботи полягає в необхідності сучасного наукового осмислення специфіки взаємодії української літератури з іншими європейськими художніми системами в добу національного Ренесансу.

Новизна статті полягає у спробі системного висвітлення особливостей європейського української літератури, виокремлення в ній загальноєвропейських і суто національних характеристик. Окремі аспекти досліджуваної теми висвітлено в працях П. Білоуса, В. Литвинова, О. Сліпушко, Р. Радишевського, В. Шевчука, В. Яременка й ін. Проте до цього часу не існує єдиної системної праці, присвяченої інтерпретації європейського української літератури доби Ренесансу з історико-літературних позицій.

На думку дослідників М. Шаповалової, Г. Рубанова, Л. Моторного, уся Західна та Центральна Європа, включаючи й Польщу, розвивалась у тісних культурно-літературних взаємозв'язках [6]. Щодо України, то особливо активними були її контакти з Річчю Посполитою, до складу якої, починаючи з XV ст., входила частина території західноукраїнських земель. Це зумовлювало системний і послідовний процес обміну традиціями, засвоєння Україною польських та інших західноєвропейських тенденцій через Польщу. Зберігаючи в основі середньовічні києворуські традиції, українське письменство інтегрувало в них нові західні тенденції, формуючи таким чином нову національну ренесансну літературу. Загалом ренесансна модель у національному варіанті в українській літературі визначилась шляхом синтезу європейської й української традицій. Варто наголосити, що українські письменники активно засвоювали латинь як мову міжнародного спілкування, пишучи водночас українською, польською, церковнослов'янською мовами.

Європейський контекст української ренесансної літератури насамперед розглядаємо через художньо-духовні контакти українських письменників із європейськими, зокрема польськими, італійськими, німецькими, чеськими й ін. Зв'язки українських ренесансних гуманістів кінця XV–XVI ст. із західноєвропейськими були як безпосередніми, так і опосередкованими. Опосередковані зв'язки основувалися на читанні та інтерпретаціях українськими письменниками творів європейських мислителів і митців. Головними центрами наукового й культурного життя у цей час були Київ, Львів, Острог, Перемишль, Замостя [1]. Острозька академія та міські братські школи були тими навчальними осередками, де студенти мали можливість ознайомитися з творчими здобутками європейських гуманістів. Поряд із Острогом і Києвом суттєву освітню роль відіграло місто Перемишль, вихідцем із якого був учень багатьох вузів Європи – Станіслав Оріховський. Потужний український

науково-освітній осередок діяв також у Кракові. До нього належав викладач Юрій Дрогобич, який із часом став ректором Болонського університету в Італії. Результатом діяльності цього осередку стало, очевидно, видання 1491 р. в Кракові у друкарні Швайпольта Фіоля кількох україномовних книг [1]. Усі ці факти свідчать про опосередковані зв'язки українських письменників-гуманістів із ренесансним простором Західної Європи.

Знаковим було те, що багато вихідців з України після навчання в Європі продовжували свою діяльність на теренах західноєвропейських країн. Насамперед видатну роль у розвитку української, польської, італійської літератур відіграли Станіслав Оріховський, Юрій Дрогобич і Павло Русин. Освітні гуманісти українського походження, їдучи з України в Європу, не лише засвоювали й по-своєму інтерпретували передові ренесансні ідеї, а й ставали їхніми промоторами і творцями. Відтак їхні постаті визначаються як інтегральна складова так званої загальноєвропейської "республіки вчених".

Загальноєвропейською ренесансною рисою, котра активно інтегрувалась і в українську тогочасну літературу, стала ідея антропоцентризму. Тепер у центрі світоглядної системи доби бачиться людська особистість, із визнанням її неабияких творчих здібностей, розуму, почуттів, емоцій, прагненням до земного щастя й насолоди тощо. Характерна риса Відродження – гуманізм, який поступово набуває натуралістичного характеру. Земне життя як об'єкт художнього зображення стало визначальною і характерною рисою епохи Відродження. Провідні культурно-літературні мотиви – боротьба людини за щастя і любов, утвердження необхідності особистої самореалізації людини. Поряд із рисами загальноєвропейськими, які підтверджують типологічну цілісність європейської літератури доби Відродження загалом і української зокрема, спільність загальних ренесансних принципів, ідейну єдність історичних періодів, українська література мала свої особливості, позначені яскраво вираженою національною своєрідністю.

Українські письменники та мислителі доби Ренесансу Станіслав Оріховський, Павло Русин, Юрій Дрогобич, Себастьян Кленович належать українській, польській, італійській літературам. Вихідці з України стали знаковими постатями тогочасного європейського Відродження, своєю творчістю реагуючи на тогочасні культурно-літературні тенденції та зміни. Гостро відповідаючи на зменшення вагомості суспільно-політичної ролі України, письменники стали зображувати українське життя у всьому його розмаїтті, наголошуючи на самодостатності й оригінальності. Так, українсько-польський поет Себастьян Кленович у поемі "Роксоланія" подав неповторний художній образ Русі-України, детально описавши її традиції й культуру:

Про ліси та звичаїв русів,

Про ведмедів, отих вихованців лісу,

Про міста, та вежі, й людські хатини [4, с. 237].

Провідними темами українських митців європейського рівня стала боротьба людини за щастя – як національно-етнічне, так і особисте. Яскравим свідченням цього є історико-мемуарна проза українсько-польського митця і мислителя Станіслава Оріховського. Скажімо, у "Промові у справі закону про целібат, виголошеній на соборі Станіславом Оріховським Русиним" автор категорично засуджує ідею целібату в католицькій церкві, вважаючи її такою, що суперечить інтересам і природним потребам людини. Він пише: "Заявляю: закон Сіріція не тільки не корисний для церкви, а й загалом згубний, суперечить самому Богу, не відповідає прийнятим законам і природі й, нарешті, позбавлений усякої людяності й чесності. Чесне та спокійне людське життя за-

безпечується двома чинниками, а саме: соромливістю та справедливістю. Якщо їх усунути, то не може існувати жоден союз і не може встояти жодна установа" [5, с. 114]. Відтак в українській ренесансній літературі спостерігався глибокий інтерес до особистості, духовний протест проти будь-яких обмежень її прав, уславлення краси людини, її зв'язок із повнокровним життям.

Українські ренесансні письменники орієнтувалися на висвітлення внутрішнього світу особистості, особливостей людської природи, її емоцій і почуттів. Прагнучи відгукнутися на питання людського буття, вони водночас зверталися до національної історії й легендарного минулого. Саме вони є основою для тягlosti літературних традицій, продовження середньовічних надбань у добу Ренесансу, наповнення їх новим змістом. Особливо показовим було апелювання до національної історії, віддзеркалення у її контексті актуальних проблем того часу. Станіслав Оріховський, зокрема, питання національної самодостатності й особистої свободи бачить центральними категоріями своєї творчості. А Себастьян Кленович, уславлюючи рідну землю – Русь-Україну – наголошує на її самодостатності та вагомій ролі в тогочасному європейському просторі.

Усвідомлення складного політичного становища українського народу й намагання його поліпшити шляхом здобуття для українців нових прав і свобод сприяли значному піднесенню національної самосвідомості у творчості письменників-гуманістів. Одним із засобів цього було систематичне акцентування уваги на власному русько-українському походженні. Так, у своїх текстах Станіслав Оріховський неодноразово підкреслює своє походження. Наприклад, у "Листі Петрові Гамрату" зустрічаємо частотні наголошення: "Станіслав-Оріховський Рутенець зичить міцного здоров'я", "Та я людина рутенського роду...", "Бо як мені говорити про рутенців, що їхні релігійні обряди, релігійні принципи, а також увесь стан церкви я зобов'язаний знати, тому що це в мене успадковане від батьків" тощо. Підтверджує Станіслав Оріховський таку свою національну орієнтованість і в біографічному "Листі Петрові Гамрату від 1544 р." [2]. Порушуючи питання освіти та релігії, він одночасно подає загально-теоретичну інформацію про Русь, яка свідчить не тільки про глибокі енциклопедичні знання української історії, а й щиру зацікавленість власним походженням. Визнаючи свою національну приналежність, письменник не уникає можливості представити й етнічний портрет українців: "...рутенський народ від народження найлагідніший, дотримується не лише батьківських звичаїв та освіти, але ревно дбає також про духовну культуру і побожність" [2]. Наголошення виключно на позитивних характеристиках українців підтверджує щиру захопленість і відданість їм Станіслава Оріховського, його прагнення дорівняти своїх співвітчизників до інших європейських націй, насамперед польської.

Визначаючи себе як національно свідому особистість, шукаючи шляхи допомоги рідному краю та народові, Станіслав Оріховський водночас не лише не принижує гідності інших національностей, а й усіяло сприяє їхній підтримці, виступаючи "на захист посполитих, радивши організувати службу так, щоб бідаки спочили від податків" [2]. Для нього важлива можливість повноцінного існування людини незалежно від місця її народження та соціального статусу. Загалом це була загальноєвропейська ренесансна властивість.

У контексті розуміння антропоцентризму як однієї з домінуючих характеристик епохи Відродження визначається специфіка вираження у творах Станіслава Оріховського його ставлення до релігії. Зосереджуючи основну увагу на подіях, пов'язаних із людиною, активно спів-

переживаючи хиткому становищу українського народу, спричиненому, з одного боку, постійними набігами турків, а з іншого – польським тиском, автор не заперечує існування Бога. Натомість просить у нього допомоги своєму рідному народові – українському. Бог, у його баченні, є вищою сутністю, заповідями якого керується письменник: "Житиму так, як мені Бог і природа велить" [2].

У творчості Павла Русина характерним і промовистим є гармонійне поєднання, синтез біблійних і земних мотивів. Загалом подібна тенденція простежується у культурі епохи європейського Ренесансу. Яскраво виражені антропоцентричні тенденції характерні для творів Е. Роттердамського, С. Бранта, Г. Сакса, Піко делла Мірандоли, А. Поліціано, М. Фічіно, Л. Бруні, П. Браччоліні, Л. Валли та публіцисти М. Лютера, Т. Мюнцера [7, с. 397]. Крім того, антропоцентризм тут поєднується з релігійними ідеями образотворчого мистецтва, новим баченням образів Ісуса Христа, Матері Божої, святих. Водночас морально-дидактичні тенденції Святого Письма активно взаємодіють із тогочасними ренесансними культурно-освітніми традиціями.

У поезії Павла Русина спостерігаємо не конкретні, глибоко філософські ідеї, а домінуючі мотиви особистого ставлення автора, який є виразником поглядів суспільства, до певних предметів, явищ, обставин і емотивну оцінку подій. Ця риса є унікальною, не притаманною ні попередній, ні наступній епохам. Відсутність практицизму, прагматичності й поміркованості сприяє утвердженню саме гуманістичних ідеалів. У його віршах відсутнє традиційне захоплення людиною як природною істотою, возвеличення її фізичних і моральних можливостей [7, с. 397]. Ми радше бачимо спрямування визнання земних цінностей, корисності світського знання. Оскільки загальноновизнаним є погляд на людину зі знаннями як на освічену, можемо говорити про освітні ідеї як про уславлення знань.

Визнання важливості освіти простежується і в поезії Павла Русина "Промовляє книга, яку добуто зі сховища і якій повернено давній полиск". Для нас у цьому випадку важлива не стільки сама розповідь поверненої зі "сліпої в'язниці" книги, скільки значення, яким наділяє автор книгу. Павло Русин вивіщує її над предметністю й надає подібно людині слово. Ми бачимо надзвичайну вагомість книги. Вона для нього – джерело знань, мудрості, образ святої правди, що дорожчий за будь-які коштовності. Крім того, книга розглядається в поезії не як окремий предмет, а як збірне поняття. Отже, вивіщуючи всі книги, він таким чином, підносить і знання, які вкладені в їхній зміст. Така позиція обумовлена віяннями характерного для епохи Ренесансу гуманізму [7, с. 397]. У поезії "До книжечки" Павло Русин також підтверджує надзвичайну шану книги як джерела знань [7, с. 399]. Своє ставлення виявляє з перших рядків:

Йди вже книжечка, йди, моя солодка,
Йди, від золота ясніша,
Від коштовностей мені дорожча [3].

Використання епітетів налаштовують читача на відповідне сприйняття. Проходячи книгу не соромитися, тим самим популяризує знання, прагне поширити у маси. Заохочуючи не боятися, тим самим закликає читати народ:

Будь спокійною; весь твій страх даремний [7, с. 399]:
Щит хоронить тебе, і коні, і стріли.
Ти під захистом дугої правиці
Мужа нашого патрона [3].

До нього й має іти книжечка. Патрон її читатиме:
...візьме до рук тебе привітно
І гортатиме знов і знов, а врешті,
Він впов'є тебе з руж п'яним віночком
Ще й цілунками, радісний, осипле... [3]

Це свідчить про те, що люди вже були освіченими, прагнули дізнаватися щось нове. Цим вони стверджували національне начало, утверджували духовні, культурні, історичні надбання. Відповідно, зберігаючи єдність з іншими культурами, шанували світову пам'ять і водночас підкреслювали свою самобутність.

Загалом поетичні тексти Павла Русина прославляють письменство, книги, слово, правду [7, с. 399]. Змістовність і насиченість його поезій репрезентують загальні тенденції в розвитку тогочасної освіти. Він тлумачить знання як такі, що сприяють просвітництву та вдосконаленню особистості. Про необхідність отримання освіти Павло Русин говорить не прямо, а через показ шанобливого ставлення до книжки. Він дає читачеві можливість зрозуміти надзвичайну вагомість знань, зобразивши важливість поезій. Читач має сприймати книгу як носія знань, що формує освітні засади. Пропагування знань здійснюється також посередництвом уславлення слова і закодованої в ньому інформації [7, с. 399].

Ідейно-тематичний спектр поезій Павла Русина свідчить про те, наскільки суттєвим було значення освіти в тогочасному суспільстві як одне із проявів гуманістичних тенденцій. Павло Русин не просто представляв основні переконання доби Відродження, а й виокремлював серед них пріоритетні риси, однією з яких були знання. Він, зображуючи поцінування книжок, показав яскраво виражене авторське бачення їхньої значимості [7, с. 399].

Отже, література українського Відродження відіграла суттєву роль у процесі націогенезу українців. Це був період духовного й літературного пробудження після монголо-татарського поневолення. Література українських гуманістів засвідчила народження національної ідеї та визначення особистості саме як представника українського народу, не зважаючи на те, у якій країні письменник проживав. Підкреслення українського похо-

дження стає для нього справою життя й честі. Загалом українська ренесансна література була європейською за своїм спрямуванням та ідейно-тематичним спектром. Водночас вона утверджувала суто національні ідеї як спосіб репрезентації українського народу в тогочасному європейському просторі.

Список використаних джерел

1. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. А. Яртися, В. Мельника. – URL: file:///C:/Users/olga.shchelkunova/Downloads/Liektisij%20z%20istoriyi%20svitovoyi%20ta%20v%20-%20lartis%20A.,%20Miel'nik%20V._1337.pdf.
2. Оріховський С. Напучення королеві польському Сигізмунду Августові / С. Оріховський. – URL: http://litopys.org.ua/old14_16/old14_08.htm.
3. Русин П. – URL: http://litopys.org.ua/human/hum03.htm.
4. Слово многоцінне / упор. В. Яременко, В. Шевчук. – К. : Аконті, 2006. – Т. 1.
5. Українські гуманісти епохи Відродження. Антологія. – К. : Наук. думка; Основи, 1995. – Ч. 1.
6. Шаповалова М. Історія зарубіжної літератури / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний. – Л. : Світ. 1993.
7. Щелкунова О. Національні освітні ідеї в ренесансних поезіях Павла Русина / О. Щелкунова // Літературознавчі студії. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2014. – Вип. 42. – С. 396–401.

References

1. Lektisiji z istoriji svitovoyi ta vitchyznyanoi kultury / Za red. A. Yartysya ta V. Mel'nyka. URL : file:///C:/Users/olga.shchelkunova/Downloads/Liektisij%20z%20istoriyi%20svitovoyi%20ta%20v%20-%20lartis%20A.,%20Miel'nik%20V._1337.pdf.
2. Orikhovskyy S. Napuchennya korolevi pol'skomu Syhizmundu Avhustovi. URL : http://litopys.org.ua/old14_16/old14_08.htm.
3. Rusyn P. URL : http://litopys.org.ua/human/hum03.htm.
4. Slovo mnohotsinne / upor. V. Yaremenko, V. Shevchuk. T.1 K. : Akonit, 2006. 799 s.
5. Ukrayinski humanisty epokhy Vidrozhennya. Antolohiya. – Ch. 1. K. : Naukova dumka, Osnovy, 1995. 430 s.
6. Shapovalova M. Istoriya zarubizhnoyi literatury / M. S. Shapovalova, H.L. Rubanova, V. A. Motorny. L. : Svit. S. 1993. 624 s.
7. Shchelkunova O. Natsionalni osvritni ideji v renesansnyh poezijah Pavla Rusyna // Literaturoznavchi studiji. 2014. Vyp. 42. S. 396–401.

Надійшла до редколегії 06.11.18

O. Shchelkunova, Postgraduate Student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THE EUROPEAN CONTEXT OF UKRAINIAN RENAISSANCE LITERATURE

It is investigated the Europeanism of Ukrainian literature of the Renaissance (the end of the 15th and 16th centuries) in this article, its integration into the cultural and literary discourse of the Europe. The peculiarities of the Europeanism of Ukrainian literature of the era of the Renaissance and its European contacts are analyzed. The direct and indirect influences of national and European traditions on contemporary Ukrainian literature have been analyzed taking into account the examples of the works of Stanislav Orikhovskyy, Sebastian Klenovich, Pavlo Rusin. There were analyzed just some of writers' works. The main concepts of Ukrainian Renaissance literature - deep interest in the person, spiritual protest, the glorification of human beauty, connection with life. - were considered on the basis of that works. The factors of the formation of nationalogenesis, which confirm the spiritual, cultural, historical heritage, as well as methods of self-presentation of Ukrainians in the European context have been also analyzed. It is also emphasized on the humanism as on the implementation of Western ideas in the Ukrainian world. All ideas are considered with the involvement of the biblical accent due to the long traditional management of Christian moral principles. The system of values of the Renaissance world comes into focus in front of the socio-historical background. since Ukrainian culture has achieved the national version of the established Renaissance model through overcoming complex and often unfavorable historical circumstances. It is also underscored on the features of mediated and direct cultural-literary contacts of Ukraine and Europe.

Keywords: Renaissance, Europeanism, European context, national literature, Stanislav Orikhovskyy, Sebastian Klenovich, Pavlo Rusin, humanism, religiosity.